

การจัดกิจกรรมการเรียนรู้สาระทัศนศิลป์ เรื่องวรรณกรรมสินไซ โดยใช้รูปแบบการสอนแบบโครงงาน สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1

Learning activities in visual art sinsai literature by using project approach learning for matthayomsuksa I

ธีรรัตน์ พรหมดวงดี (Teerarat Produangdee)*

จุมพล ราชวิจิตร (Joomphol Ratwichit)**

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อ 1) ศึกษาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาศิลปะ สาระทัศนศิลป์ เรื่องวรรณกรรมสินไซ ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 ที่สอนแบบโครงงานโดยให้มีจำนวนนักเรียนไม่น้อยกว่าร้อยละ 80 มีคะแนนผลสัมฤทธิ์เฉลี่ยร้อยละ 80 ขึ้นไป 2) เพื่อพัฒนาทักษะปฏิบัติทางทัศนศิลป์ ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 ที่ได้รับการสอนแบบโครงงานโดยกำหนดให้ มีจำนวนนักเรียนไม่น้อยกว่าร้อยละ 80 มีทักษะปฏิบัติทางทัศนศิลป์ ผ่านเกณฑ์ร้อยละ 80 3) เพื่อศึกษาทักษะการทำโครงงาน ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 โดยรูปแบบการสอนแบบโครงงาน 4) เพื่อศึกษาความพึงพอใจของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 ที่มีต่อวิชาศิลปะ สาระทัศนศิลป์ เรื่องวรรณกรรมสินไซ โดยใช้รูปแบบการสอนแบบโครงงาน กลุ่มเป้าหมายคือนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 โรงเรียนเทศบาลวัดกลาง เทศบาลนครขอนแก่น ภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2553 จำนวน 44 คน เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยได้แก่ แผนการจัดกิจกรรมการเรียนรู้กลุ่มสาระศิลปะ สาระทัศนศิลป์ เรื่องวรรณกรรมสินไซ โดยใช้รูปแบบโครงงาน จำนวน 12 แผน เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล ได้แก่ 1) แบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน 2) แบบประเมินทักษะการทำโครงงานและ 3) แบบสอบถามความพึงพอใจ สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูลคือ ค่าเฉลี่ย ร้อยละและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน

ผลการวิจัยพบว่า 1) ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน นักเรียนจำนวนร้อยละ 86.36 มีคะแนนเฉลี่ยคิดเป็นร้อยละ 83.22 ซึ่งผ่านเกณฑ์ที่กำหนดไว้ 2) ผลการประเมินทักษะการปฏิบัติงานทัศนศิลป์ นักเรียนจำนวนร้อยละ 84.09 มีคะแนนเฉลี่ยคิดเป็นร้อยละ 83 ซึ่งผ่านเกณฑ์ที่กำหนดไว้ 3) ผลการประเมินทักษะการทำโครงงานทั้ง 6 ชั้น นักเรียนมีทักษะการทำโครงงานอยู่ในระดับมาก และ 4) ผลการศึกษาความพึงพอใจต่อวิชาศิลปะ สาระทัศนศิลป์ เรื่องวรรณกรรมสินไซ โดยใช้รูปแบบโครงงานอยู่ในระดับ พึงพอใจมาก ทุกด้าน

Abstract

The purpose of this study were to 1) investigate the learning achievement of art subject in visual art of Sinsai literature for Matthayomsuksa 1 students using project work approach, not less than 80 percent of the students would have more than 80 percent of the level of achievement; 2) to develop practical skills of Matthayomsuksa 1 students using project work approach, not less than 80 percent of the students would have

คำสำคัญ: การจัดกิจกรรมการเรียนรู้สาระทัศนศิลป์ รูปแบบการสอนแบบโครงงาน

Keyword: Learning Activities In Visual Art, Project Approach

* นักศึกษาศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาหลักสูตรและการสอน กลุ่มวิชาเฉพาะการสอนศิลปะ คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยขอนแก่น

** รองศาสตราจารย์ สาขาวิชาศิลปศึกษา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยขอนแก่น

more than 80 percent of the level of practical skill; 3) study skills in conducting project work of Matthayomsuksa 1 students using project work learning approach and 4) to investigate the satisfaction of Matthayomsuksa 1 students towards Art subject in visual art of Sinsai literature by using the project work approach. The target group were 44 students of Matthayomsuksa 1 at Wat Klang Municipal School who enrolled in the second semester of academic year 2010.

The instruments used in this study comprised 1) 12 lesson plans of art subject area in visual art of Sinsai literature by using the project work approach. The lesson plans would spend 25 hours in total; 2) the tools used to gather data were an achievement test, an evaluation form for practical skill of conducting project work and the questionnaire to investigate the students' satisfaction. The data were analyzed with the use of basic statistical methods, namely, mean ($\bar{X}$), percentage and standard deviation (S.D.).

Findings of this study revealed that;

1. In the aspect of academic achievement, 86.36 percent of students gain more than 80 percent of the score and the average score is 83.22.
2. In the aspect of practical skill in visual arts, 84.09 percent of students gain more than 80 percent of the score and the average score is 83.
3. According to the 6 steps of conducting the project work, students reach the "much" level.
4. The level of satisfaction towards Art subject in visual art of Sinsai literature by using the project work approach is at "much" level in all aspects.

ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา

ในปัจจุบันสังคมไทยมีการเปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็วโดยเฉพาะทางด้านเทคโนโลยี สื่อต่าง ๆ ได้เข้ามามีบทบาทมากยิ่งขึ้น เกิดความรู้ใหม่และการเปลี่ยนแปลงทางวัฒนธรรมและการดำรงชีวิตอย่างต่อเนื่อง ส่งผลต่อค่านิยมและพฤติกรรมของเยาวชน ที่เปลี่ยนไปตามกระแสค่านิยมจากต่างชาติ การเปลี่ยนแปลงดังกล่าวทำให้รูปแบบการเรียนรู้ของเยาวชน ต้องปรับเปลี่ยนควบคู่กันไปด้วยเพื่อความเหมาะสม การศึกษาเป็นการพัฒนาคุณภาพชีวิตของมนุษย์ ให้ดำเนินอยู่ในสังคมได้อย่างมีความสุข การจัดการเรียนการสอนของโรงเรียน และบุคลากรทางการศึกษาที่เกี่ยวข้องจึงต้องตระหนักถึงความต้องการและความสำคัญของผู้เรียน เพื่อให้การจัดการศึกษาสอดคล้องกับสภาพการเปลี่ยนแปลงทางเศรษฐกิจ สังคม และความเจริญก้าวหน้าทางวิทยาการของโลก สามารถตอบสนองความต้องการของผู้เรียน ผู้ปกครอง สถานศึกษา และสังคมไทยได้อย่างมีประสิทธิภาพ กระทรวงศึกษาธิการด้วยความเห็นชอบของคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน จึงได้ประกาศใช้หลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 แทนหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐานฉบับเดิม เมื่อวันที่ 11 กรกฎาคม 2551 โดยมีวิสัยทัศน์

มุ่งพัฒนาผู้เรียนทุกคนซึ่งเป็นการกำลังของชาติให้เป็นมนุษย์ที่มีความสมดุลทั้งด้านร่างกาย ความรู้ คุณธรรม มีจิตสำนึก ความเป็นพลเมืองไทยและพลเมืองโลก โดยมีหลักการสำคัญสองประการกระจายอำนาจ ให้สังคมมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาให้สอดคล้องกับสภาพและความต้องการของท้องถิ่นและมีจุดมุ่งหมายให้ผู้เรียนมีจิตสำนึกในการอนุรักษ์ วัฒนธรรมและภูมิปัญญาไทย อนุรักษ์และพัฒนาสิ่งแวดล้อม มีจิตสาธารณะที่มุ่งทำประโยชน์ และสร้างสิ่งที่ดีงามให้กับสังคม และอยู่ร่วมกันในสังคม อย่างมีความสุข (กระทรวงศึกษาธิการ 2551)

สินไซ เป็นหนึ่งในนิทานที่รู้จักกันแพร่หลายโดยทั่วไป ในท้องถิ่นต่าง ๆ ของไทย ได้แสดงคุณค่าผ่านวรรณกรรมและศิลปกรรมแขนงต่าง ๆ เสนอคติ คุณค่าด้านความหมายในการใช้ชีวิต ที่เกี่ยวข้องกับคุณค่าในทางพุทธศาสนา เข้าไว้กับสังคมอีสานอย่างแนบแน่น จนกลายเป็นส่วนหนึ่งในสังคมอีสาน ซึ่งในอดีต วรรณกรรมเรื่องนี้ ได้ถูกนำมาใช้ในการสั่งสอนและกำหนดรูปแบบการครองตน ในการดำรงชีวิตประจำวันให้ผู้คนในชุมชนโดยซึมซับคุณธรรมที่ถ่ายทอดผ่านบทบาทของตัวละคร ที่มีฐานความคิดมาจากหลักคำสอนของพระพุทธศาสนา จากหลักฐานทางประวัติศาสตร์

ภาพจิตรกรรมฝาผนังอีสาน หนังสือผูก การบอกเล่าเรื่องราว ปรากฏชาวบ้านถือว่าเป็นแหล่งการเรียนรู้ในชุมชน เกิด การประมวลงค์ความรู้ในท้องถิ่นขึ้น วรรณกรรมท้องถิ่น เป็นชุมคลังอีกแหล่งหนึ่งที่มีอิทธิพลสำหรับช่างแต้ม นอกจาก เนื้อเรื่องที่สนุกสนานจับใจชาวบ้านแล้วยังแฝงคติธรรมอีก ด้วย เนื่องจากชาวอีสานมีความศรัทธาต่อศาสนาจึงนิยมโยง นิทานท้องถิ่นให้เป็นนิทานชาดก วรรณกรรมท้องถิ่นที่ปรากฏ ในงานจิตรกรรมอีสานล้วนเป็นวรรณกรรมลายลักษณ์ที่รู้จัก กันดีเพราะมีปรากฏอยู่ตามหนังสือผูก พระสงฆ์ใช้เทศน์ให้ ญาติโยมฟังในงานบุญต่าง ๆ และหมอลำก็นิยมเอาไปแสดง (ไพโรจน์ สโมสร, 2532) จากการสำรวจ ภาพจิตรกรรม ฝาผนังในจังหวัดขอนแก่น พบว่าวรรณกรรมท้องถิ่นที่มี อิทธิพลและแพร่หลายได้ปรากฏวรรณกรรมสิบสองมกที่สุด ซึ่งได้แก่ 1) วัดไชยศรี บ้านสวาท 2) วัดสนวนวารินาราม บ้านโนนจั่ว และ3) วัดสระบัวแก้ว บ้านวังคู

เทศบาลนครขอนแก่น ได้รับรู้ และเล็งเห็นถึงคุณค่า และความสำคัญ ของวรรณกรรมสิบสอง หรือ “สังข์ศิลป์ชัย” จึงผลักดันวรรณกรรมเรื่องนี้เข้ามาสู่กระบวนการเรียนรู้เพื่อ สร้างเด็กและเยาวชนให้มีคุณลักษณะอันพึงประสงค์ได้แก่ ความกตัญญู กล้าหาญ ซื่อสัตย์ เสียสละ และพอเพียง อันเป็น คุณสมบัติที่มีอยู่ในตัวละครในวรรณกรรมสิบสองจึงได้นำมาเผยแพร่ให้กับนักเรียนและเยาวชน โดยจัดให้โรงเรียนในสังกัดจัดทำหลักสูตรท้องถิ่น วรรณกรรมสิบสอง โดยเริ่มดำเนินการใน ปี พ.ศ. 2549 เป็นต้นมา

โรงเรียนเทศบาลวัดกลางเป็นโรงเรียนขนาดใหญ่ เปิดสอนในระดับอนุบาลถึงมัธยมศึกษาตอนปลาย จัด การเรียนการสอนโดยยึดหลักสูตรแกนกลางเป็นหลักได้ ดำเนินการสอนโดยนำวรรณกรรมอีสานสิบสอง และแหล่ง เรียนรู้ในท้องถิ่นซึ่งเปรียบได้ว่าเป็นอีกห้องเรียนหนึ่งเพื่อให้ ผู้เรียนได้เรียนรู้สภาพท้องถิ่น สังคม วัฒนธรรม วรรณกรรม และศิลปะที่เกี่ยวข้องกับวรรณกรรมสิบสอง ตามที่เทศบาล นครขอนแก่นได้เล็งเห็นถึงความสำคัญของการพัฒนาผู้เรียน การพัฒนากิจกรรมการเรียนรู้ที่มีคุณภาพจึงควรได้รับความ สำคัญควบคู่ไปด้วย

จากเหตุผลและแนวทางที่ได้กล่าวมา ดังนั้น ผู้วิจัย จึงสนใจ ที่จะพัฒนากิจกรรมการเรียนรู้กลุ่มสาระการเรียนรู้ ศิลปะ สาระทัศนศิลป์ เรื่อง วรรณกรรมสิบสอง เพื่อให้ผู้เรียน ได้เกิดความคิดสร้างสรรค์ ได้ศึกษารูปแบบของจิตรกรรม อีสาน และได้สร้างสรรค์ผลงานศิลปะ โดยนำรูปแบบการสอน แบบโครงงานมาพัฒนากิจกรรมการเรียนรู้ให้สอดคล้องกับ

การจัดการเรียนการสอน ที่เน้นให้ผู้เรียนได้ลงมือปฏิบัติเพื่อ เสริมสร้างพัฒนาการที่ดี ควบคู่กันทั้งด้านสังคมและจิตใจ อีกทั้งเป็นการเริ่มต้นการสร้างจิตสำนึกในการอนุรักษ์ศิลปะ ในท้องถิ่น คือจิตรกรรมฝาผนังอีสานที่มีคุณค่า ทั้งในด้าน ศิลปกรรมและคุณธรรม เพื่อเป็นแนวทางในการพัฒนา การศึกษาการเรียนการสอนศิลปะ ร่วมกันศึกษาและสืบสาน ผลงานศิลปะที่บรรพบุรุษได้สร้างสรรค์ไว้ให้ยังยืนต่อไปใน อนาคต

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาศิลปะ สาระทัศนศิลป์ เรื่องวรรณกรรมสิบสอง โดยใช้รูปแบบการสอน แบบโครงงาน ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 โรงเรียน เทศบาลวัดกลาง ให้มีจำนวนนักเรียนร้อยละ 80 ขึ้นไป มีผล สัมฤทธิ์ทางการเรียน ผ่านเกณฑ์ไม่น้อยกว่าร้อยละ 80
2. เพื่อพัฒนาทักษะการปฏิบัติงานทัศนศิลป์ เรื่อง วรรณกรรมสิบสอง โดยใช้รูปแบบการสอนแบบโครงงาน ของ นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 โรงเรียนเทศบาลวัดกลาง ให้ มีจำนวนนักเรียนร้อยละ 80 มีคะแนนผ่านเกณฑ์ไม่น้อยกว่า ร้อยละ 80
3. เพื่อศึกษาทักษะการทำโครงงานวิชาศิลปะ สาระทัศนศิลป์ เรื่องวรรณกรรมสิบสองโดยใช้รูปแบบการสอน แบบโครงงาน ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 โรงเรียน เทศบาลวัดกลาง
4. เพื่อศึกษาความพึงพอใจของนักเรียนที่มีต่อวิชา ศิลปะ สาระทัศนศิลป์ เรื่องวรรณกรรมสิบสอง โดยใช้รูปแบบ การสอนแบบโครงงาน ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 โรงเรียนเทศบาลวัดกลาง

วิธีการดำเนินการวิจัย

กลุ่มเป้าหมายที่ใช้ในการวิจัยได้แก่

นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 โรงเรียนเทศบาล วัดกลาง เทศบาลนครขอนแก่น ในภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2553 จำนวน1 ห้องเรียน จำนวนนักเรียน 44 คน ได้มาโดย ใช้วิธีเลือกแบบเจาะจง

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ ประกอบด้วย

1. แผนการจัดกิจกรรมการเรียนรู้กลุ่มสาระศิลปะ สาระทัศนศิลป์เรื่องวรรณกรรมสิบสอง โดยใช้รูปแบบโครงงาน
2. แบบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนรายวิชาศิลปะ สาระทัศนศิลป์

3. แบบประเมินทักษะการปฏิบัติงานทัศนศิลป์
4. แบบประเมินทักษะการทำโครงงาน
5. แบบสอบถามความพึงพอใจ

วิธีการเก็บรวบรวมข้อมูล

ในการวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยเป็นผู้ดำเนินการทดลองโดยใช้แผนการจัดการเรียนรู้ โดยใช้รูปแบบการสอนแบบโครงงาน จำนวน 12 แผน จำนวนทั้งสิ้น 25 ชั่วโมง กับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 โรงเรียนเทศบาลวัดกลาง เทศบาลนครขอนแก่นจังหวัดขอนแก่น ในภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2553 โดยดำเนินการตามขั้นตอนต่อไปนี้

1. ดำเนินการจัดการเรียนรู้ จำนวน 12 แผนการเรียนรู้
2. ทดสอบวัดทักษะในการทำโครงงาน 6 ชิ้น หลังสิ้นสุดการสอนแต่ละขั้นดังนี้
 - 1) กำหนดโครงการ
 - 2) ตั้งวัตถุประสงค์ และประโยชน์ที่จะได้รับจากโครงงาน
 - 3) ออกแบบรูปแบบ / แบบที่จะประดิษฐ์หรือจัดทำ
 - 4) กำหนดวัสดุ อุปกรณ์ เครื่องมือ
 - 5) ดำเนินการตามแผนปฏิบัติการ
 - 6) ทดลองใช้ / นำเสนอผลงาน

3. เมื่อสิ้นสุดการเรียนการสอนตามแผนการจัดการเรียนรู้ ให้นักเรียนทำแบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน จำนวน 40 ข้อ และทำแบบสอบถามความพึงพอใจ

การวิเคราะห์ข้อมูล

ผู้วิจัยได้ดำเนินการวิเคราะห์ข้อมูลตามตัวแปรที่ศึกษาดังนี้

1. ข้อมูลเชิงคุณภาพ ได้แก่ ข้อมูลที่ได้จาก แบบสังเกตพฤติกรรมการเรียนรู้ ของนักเรียนแล้วนำมาวิเคราะห์วิจารณ์เชิงเนื้อหา เกี่ยวกับสภาพที่เกิดขึ้น และเสนอผลที่ได้ในรูปแบบความเรียง เพื่อการสรุปผลการวิจัย
2. การวิเคราะห์ข้อมูลเชิงปริมาณ
 - 1) การทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนโดยใช้ แบบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน หลังจากการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ตามแผนการจัดการเรียนรู้ 12 แผน นำผลคะแนนที่ได้มาหาค่าร้อยละ และนำผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนที่ได้ ไปเปรียบเทียบกับเกณฑ์ที่กำหนด

คือ นักเรียนจำนวนไม่ต่ำกว่าร้อยละ 80 มีคะแนนผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนไม่ต่ำกว่าร้อยละ 80 ของคะแนนทั้งหมด

2) ทักษะการปฏิบัติงานทัศนศิลป์ เก็บรวบรวมข้อมูลโดยใช้แบบประเมินทักษะที่ผู้วิจัยสร้างขึ้น นำข้อมูลที่ได้มาวิเคราะห์หาค่าเฉลี่ย และค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐาน

3) ทักษะในการทำโครงงาน เก็บรวบรวมข้อมูลโดยใช้แบบประเมินทักษะการทำโครงงาน ที่ผู้วิจัยสร้างขึ้น นำมาหาค่าเฉลี่ย ร้อยละ และค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐาน

4) การวัดความพึงพอใจต่อการเรียนวิชาศิลปะ สาระทัศนศิลป์ของนักเรียนกลุ่มเป้าหมาย โดยใช้แบบสอบถามความพึงพอใจที่ผู้วิจัยสร้างขึ้นจำนวน 20 ข้อ นำคะแนนที่ได้มาวิเคราะห์ เพื่อ หาค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน

สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

1. ค่าสถิติพื้นฐานที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล ประกอบด้วย

1) ร้อยละ (Percentage) จากสูตร (บุญชุม ศรีสะอาด, 2543)

$$P = (f \times 100) / N$$

P แทน ค่าร้อยละ

f แทน คะแนนที่นักเรียนทำได้

N แทน คะแนนเต็มทั้งหมด

2) ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation) (ลัวัน สายยศ และอังคณา สายยศ, 2540)

$$\text{สูตร } SD = \sqrt{\frac{N\sum X^2 - (\sum X)^2}{N(N-1)}}$$

เมื่อ SD แทน ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน

$\sum X^2$ แทน ผลรวมของคะแนนแต่ละ

ตัวยกกำลังสอง

$(\sum X)^2$ แทน ผลรวมของคะแนน

ทั้งหมดยกกำลังสอง

N แทน จำนวนในกลุ่มตัวอย่าง

อภิปรายผล

จากการจัดกิจกรรมการเรียนรู้วิชาศิลปะ สาระทัศนศิลป์ เรื่องวรรณกรรมสั้นโดยใช้รูปแบบการสอนแบบโครงงาน สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 ผู้วิจัยขออภิปรายผลตามลำดับวัตถุประสงค์ของการวิจัยดังต่อไปนี้

1. ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาศิลปะ สาขาศิลปะทัศนศิลป์

จากผลการวิจัยพบว่า นักเรียนจำนวนร้อยละ 86.36 มีคะแนนผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนไม่น้อยกว่าร้อยละ 80 และมีคะแนนเฉลี่ยคิดเป็นร้อยละ 83.22 ซึ่งผ่านเกณฑ์ที่กำหนดไว้ คือ ให้มีจำนวนนักเรียนร้อยละ 80 ขึ้นไปมีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน ผ่านเกณฑ์ไม่น้อยกว่าร้อยละ 80 ทั้งนี้ เนื่องจากการเรียนรู้ด้วยรูปแบบโครงงาน นำไปสู่การสร้างสรรค์ชิ้นงาน และภาระงานที่มีความครอบคลุมในการพัฒนาผู้เรียนด้านความรู้ ทักษะและกระบวนการ และคุณลักษณะอันพึงประสงค์ ตลอดจนจุดประสงค์การเรียนรู้ และการวัดประเมินผล รวมทั้งนักเรียนได้มีส่วนร่วมในการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ เช่น การศึกษาค้นคว้า จากแหล่งข้อมูลที่หลากหลาย ซึ่งจะทำให้ให้นักเรียนมีประสบการณ์ตรง ได้ลงมือปฏิบัติจริง และมีความสนุกสนานในการเรียนรู้ สามารถสร้างองค์ความรู้ได้ด้วยตนเอง และยังสามารถนำความรู้ที่ได้ไปประยุกต์ใช้ในชีวิตประจำวันได้อีกด้วย ซึ่งสอดคล้องกับการศึกษาทางวิจัยในกลุ่มสาระการเรียนรู้วิทยาศาสตร์ ของ จุริรัตน์ วรณพงษ์ (2544) ได้วิจัยผลการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนแบบโครงงานวิทยาศาสตร์ที่มีต่อผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนมีคะแนนเฉลี่ยคิดเป็น ร้อยละ 80.44 ซึ่งผ่านเกณฑ์ที่กำหนดไว้ร้อยละ 70 ของคะแนนเต็ม และสอดคล้องกับงานวิจัยของ ไพฑูรย์ ชัยประโคน (2542) ได้วิจัยการพัฒนาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน และทักษะกระบวนการทางวิทยาศาสตร์พบว่า ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสูงกว่าเกณฑ์ร้อยละที่กำหนดไว้ (ร้อยละ 70) คิดเป็นร้อยละ 74.35 ผลการวิจัยเป็นไปในทิศทางเดียวกัน คือ นักเรียนที่เรียนโดยใช้รูปแบบการสอนแบบโครงงาน จะมีผลสัมฤทธิ์ที่สูงขึ้น และสูงกว่าเกณฑ์ที่กำหนด ซึ่งแสดงให้เห็นว่า การจัดกิจกรรมการเรียนรู้แบบโครงงาน ทำให้ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสูงขึ้น เนื่องจากนักเรียนได้เรียนรู้ด้วยการลงมือปฏิบัติ ได้ฝึกกระบวนการคิด มีการค้นคว้าหาความรู้ด้วยตนเอง และสรุปองค์ความรู้ที่ค้นพบได้ ทำให้เข้าใจเนื้อหาสาระในเรื่องที่เรียนได้เป็นอย่างดี

2. ผลการพัฒนาทักษะการปฏิบัติงานทัศนศิลป์

จากผลการวิจัยพบว่า นักเรียนจำนวนร้อยละ 84.09 มีคะแนนทักษะการปฏิบัติงานทัศนศิลป์ไม่น้อยกว่าร้อยละ 80 และมีคะแนนเฉลี่ยคิดเป็นร้อยละ 83 ซึ่งผ่านเกณฑ์ที่กำหนดไว้ คือ ให้มีจำนวนนักเรียนร้อยละ 80 ขึ้นไปมีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนผ่านเกณฑ์ไม่น้อยกว่าร้อยละ 80 และนักเรียนมีคะแนนเฉลี่ยร้อยละ 80 โดยประเมินจากคะแนน

ผลงาน การคัดลอกภาพจิตรกรรมอีสานและระบายสีโดยใช้สีจากธรรมชาติ การออกแบบตัวหนังสือลงสี และ การสร้างสรรค์ตัวหนังสือลงสี โดยใช้แบบประเมินผลงาน ที่มีหัวข้อการประเมินดังนี้ คือ ผลงานสอดคล้องกับวัตถุประสงค์ การจัดองค์ประกอบศิลป์ ความคิดริเริ่มสร้างสรรค์ ความสวยงามประณีต และความสมบูรณ์ของผลงาน ซึ่งค่าเฉลี่ยของคะแนนทักษะการปฏิบัติงานทัศนศิลป์อยู่ในเกณฑ์ระดับ มาก เนื่องจาก นักเรียนมีส่วนร่วมในการเรียนทุกขั้นตอน คิดและสร้างสรรค์ผลงาน ของกระบวนการเรียนรู้ด้วยรูปแบบโครงงาน ส่งเสริมให้นักเรียนได้เรียนรู้โดยใช้กระบวนการกลุ่ม ปฏิบัติงานศิลปะ คัดลอกผลงานศิลปะที่มีอยู่ในท้องถิ่น เพื่อนำไปสู่การออกแบบสร้างสรรค์ผลงาน โดยผู้สอนเป็นผู้คอยให้คำแนะนำ ตลอดจนระยะเวลาของการศึกษาค้นคว้าและปฏิบัติงาน และนักเรียนมีโอกาสศึกษาค้นคว้าอย่างเป็นอิสระ ในทุกขั้นตอนของรูปแบบโครงงาน สอดคล้องกับงานวิจัยของสวัสดิ์ แก้วหลอน (2546) ได้วิจัยผลการเรียนรู้สุขศึกษาและพลศึกษาของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 พบว่า นักเรียนมีผลการเรียนรู้ ด้านพุทธิพิสัย ด้านทักษะพิสัย และด้านจิตพิสัย โดยนักเรียนทุกคนมีคะแนนมากกว่าเกณฑ์ร้อยละ 70 ทุกด้าน และสอดคล้องกับงานวิจัยของ ปฏิวัติ แก้วรัตนะ (2546) ได้ศึกษาผลการเรียนรู้ในกลุ่มสาระการเรียนรู้สุขศึกษาและพลศึกษาของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 โดยใช้รูปแบบการสอนแบบโครงงาน ผลการวิจัยพบว่า ผลการเรียนรู้ในกลุ่มสาระการเรียนรู้สุขศึกษาและพลศึกษาทั้ง 3 ด้านคือ ด้านพุทธิพิสัย ด้านจิตพิสัย และด้านทักษะพิสัย ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 มีคะแนนมากกว่าคะแนนตามเกณฑ์ร้อยละ 70 ทุกด้าน ผลการวิจัยเป็นไปในทิศทางเดียวกันทั้งด้านความรู้ ด้านเจตคติ และด้านทักษะ โดยผ่านเกณฑ์และสูงกว่าเกณฑ์ที่กำหนด จึงเป็นการแสดงให้เห็นว่าการจัดกิจกรรมการเรียนรู้โดยใช้รูปแบบการสอนแบบโครงงาน ได้ส่งเสริมการแสดงออกถึงความคิดสร้างสรรค์ การลงมือปฏิบัติจริง การสร้างสรรค์ผลงานและแก้ปัญหาต่างๆที่เกิดขึ้นจากการเรียนรู้ด้วยตนเอง ได้ (ชาติรี เกิดธรรม, 2547)

3. ผลการศึกษาทักษะการทำโครงงาน

ผลการศึกษาทักษะการทำโครงงานนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 ที่เรียนวิชาศิลปะ สาขาศิลปะทัศนศิลป์ เรื่อง วรรณกรรมสั้นๆโดยใช้รูปแบบการสอนแบบโครงงาน ผลการวิจัยพบว่า นักเรียน มีทักษะการทำโครงงานโดยรวมทั้ง 6 ขั้นตอนอยู่ในระดับมาก ในขั้นตอนที่ 5 การเขียนรายงานโครงงาน เป็นขั้นตอนที่มีรายละเอียด ที่นักเรียนต้องสรุปผลและ

รายงานถึงกิจกรรมทั้งหมด แต่เวลาในการทำกิจกรรมมีน้อย เนื่องจากมีกิจกรรมอื่น ๆ ของโรงเรียน ทำให้ไม่เพียงพอต่อการปฏิบัติงาน อีกทั้งนักเรียนเกิดปัญหาด้านการใช้ภาษาและคำที่เหมาะสม จึงส่งผลต่อการเขียนรายงานโครงงาน ในส่วนของขั้นตอนที่ 4 การปฏิบัติโครงงาน ด้วยรูปแบบโครงงานนำไปสู่การสร้างสรรคชิ้นงานและภาระงานที่มีความครอบคลุมนักเรียนได้เรียนรู้เนื้อหาในรูปแบบทักษะโครงงานควบคู่กับเนื้อหา จากหลักสูตรท้องถิ่น เรื่องวรรณกรรมสินไซอย่างต่อเนื่องมีความค่อยเป็นค่อยไป เป็นการพัฒนาผู้เรียนทั้งด้านความรู้ และทักษะ โดยได้มีการนำเสนอผลงานหน้าชั้นเรียนเพื่อแลกเปลี่ยนความคิดเห็น ฝึกทำใบงานสามารถเขียนเค้าโครงของโครงงาน ออกแบบวางแผนการทำงานและปฏิบัติโครงงาน เชื่อมโยงทั้งทักษะปฏิบัติการสร้างสรรค์ผลงาน ฝึกปฏิบัติกิจกรรมกลุ่ม ร่วมกิจกรรมสร้างสรรค์ตามแนวทางศิลปะ ได้ศึกษาความเป็นมาของรูปแบบศิลปะในท้องถิ่น อภิปราย และนำเสนอผลงานได้ เป็นอย่างดี ซึ่งสอดคล้องกับการศึกษาของเตือนใจ ไชโย (2543) พบว่า ความสามารถในการทำโครงงานของนักเรียน ที่ได้รับการสอนโดยเสริมการใช้แบบฝึกคิดหัวข้อ และวางแผนการทำโครงงาน วิทยาศาสตร์อยู่ในระดับ ดี สอดคล้องกับการศึกษาของทิพวรรณ ชุ่มเชื้อ (2548) ได้ศึกษาความสามารถในการทำโครงงาน ซึ่งอยู่ในระดับ ดี นักเรียนมีความสามารถกำหนดปัญหา ตั้งสมมติฐาน สามารถทำโครงงาน มีขั้นตอนดำเนินงานและสามารถนำเสนอผลงานได้ จึงแสดงให้เห็นว่า การจัดกิจกรรมการเรียนรู้แบบโครงงาน เป็นการจัดกิจกรรม ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ เปิดโอกาสให้นักเรียนได้ศึกษาหาความรู้ ร่วมรับผิดชอบร่วมอภิปราย ได้แสดงความคิดเห็น กล้าแสดงออก ลงมือปฏิบัติสร้างสรรค์ และนำเสนอผลงานของตนเอง อย่างภาคภูมิใจ สร้างความสนุกสนาน และกระตือรือร้น ในการเรียนมากยิ่งขึ้น ซึ่งสอดคล้อง กับกิจกรรมการเรียนรู้ในวิชาศิลปะ รูปแบบการสอนแบบโครงงาน จึงเป็นรูปแบบการสอนอีกรูปแบบหนึ่ง ที่น่าสนใจ เหมาะสมและใช้ได้ดีกับการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน วิชาศิลปะ สาระทัศนศิลป์

4. ผลการศึกษาความพึงพอใจ

ผลการศึกษาความพึงพอใจนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 ที่เรียนวิชาศิลปะ สาระทัศนศิลป์ เรื่องวรรณกรรมสินไซโดยใช้รูปแบบการสอนแบบโครงงานโดยผู้วิจัยได้สอบถามความพึงพอใจของนักเรียนที่มีต่อการจัดกิจกรรมการเรียน การเรียนรู้วิชาศิลปะ สาระทัศนศิลป์ เรื่องวรรณกรรมสินไซ

โดยแยกเป็นด้านต่าง ๆ 4 ด้าน ได้แก่ ด้านรูปแบบการสอน ด้านเนื้อหา กิจกรรมการเรียนรู้ ด้านการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ และด้านบรรยากาศในการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ ผลการวิจัยพบว่า ความพึงพอใจของนักเรียนที่มีต่อวิชาศิลปะ สาระทัศนศิลป์ เรื่องวรรณกรรมสินไซโดยใช้รูปแบบการสอนแบบโครงงานโดยรวมอยู่ในระดับ พึงพอใจมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่า นักเรียนมีความพึงพอใจ ด้านรูปแบบการสอนอยู่ในระดับ มาก เพราะว่านักเรียน ได้เรียนรู้ตามขั้นตอนของรูปแบบโครงงาน อย่างเป็นระบบ มีส่วนร่วมในการเรียนรู้ มีการสร้างสรรค์ชิ้นงานและภาระงานที่ตามความสามารถของตน พร้อมทั้งมีการอภิปรายแลกเปลี่ยนเรียนรู้ระหว่างเพื่อนสมาชิกในกลุ่มและในชั้นเรียน ซึ่งนักเรียนให้ความร่วมมือในการปฏิบัติกิจกรรมกลุ่มเป็นอย่างดี สามารถศึกษาความรู้ต่าง ๆ แล้วสรุปความรู้ที่สำคัญได้ด้วยตนเอง โดยใช้สื่อที่ครูจัดไว้ให้ ทำให้นักเรียนเข้าใจเนื้อหามากขึ้น และมีปฏิสัมพันธ์กับผู้สอนเป็นระยะ ๆ อย่างสม่ำเสมอ โดยผู้สอนจะคอยให้คำแนะนำ ตลอดระยะของการศึกษาค้นคว้าและปฏิบัติงาน

การศึกษาทักษะในการคัดลอกจิตรกรรมฝาผนังอีสาน ได้ฝึกให้นักเรียนสามารถนำความรู้ และประสบการณ์มาใช้ในการพัฒนาฝีมือและชิ้นงาน ประยุกต์ใช้วัสดุที่มีอยู่ในท้องถิ่นนำมาใช้ในการสร้างสรรค์ผลงานของตนให้มีคุณภาพ ปลูกฝังค่านิยมจิตสำนึก และเห็นความสำคัญของศิลปะในท้องถิ่น ส่งผลให้การเรียนรู้ที่มีความหมายมากขึ้น ด้านเนื้อหา กิจกรรมการเรียนรู้ได้มีจัดกิจกรรมการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ เนื้อหาในกิจกรรมการเรียนรู้มีความน่าสนใจและเหมาะสมกับนักเรียน โดยสอดแทรกคุณธรรม จริยธรรม จากเนื้อหาวรรณกรรม ให้นักเรียนเห็นคุณค่า และชื่นชมศิลปะ ในท้องถิ่นอันเป็นเอกลักษณ์ ควบคู่ไปพร้อมกับการสร้างสรรค์ผลงาน ด้านบรรยากาศในการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ และการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ ผู้วิจัยสร้างความเป็นกันเอง สร้างความมั่นใจให้นักเรียนมีความกล้าในการแสดงความคิดเห็น ในการนำเสนอผลงาน การมีส่วนร่วมในการอภิปราย และการปฏิบัติกิจกรรมภายในกลุ่ม สนับสนุนให้นักเรียนแสดงออกอย่างเหมาะสมและเป็นไปตามศักยภาพ ซึ่งสอดคล้องกับ ปิยะพร วิชาชัย (2550) ได้ศึกษาความพึงพอใจของนักเรียน ที่มีต่อการจัดกิจกรรมการเรียนรู้กลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรมโดยโครงงานเรื่อง ฮีตสิบสองคองสิบสี่ พบว่านักเรียนมีความพึงพอใจอยู่ในระดับมากที่สุด และสอดคล้องกับ เพ็ญพร จินดามาศย์ (2551) ได้ศึกษาความพึงพอใจของนักเรียนที่มีต่อการจัด

กิจกรรมการเรียนรู้แบบโครงงาน เรื่องการปั้นรูปลายวิชา ประติมากรรม พบว่า นักเรียนมีความพึงพอใจอยู่ในระดับมากที่สุด จึงอภิปรายได้ว่าการจัดกิจกรรมการเรียนรู้โดยใช้รูปแบบโครงงาน เป็นกิจกรรมการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ เปิดโอกาสให้ผู้เรียนศึกษาความรู้ด้วยตนเอง นักเรียนมีโอกาสใช้กระบวนการกลุ่มในการคิดสร้างสรรค์ วางแผน ปฏิบัติงาน แก้ปัญหา อภิปราย และแสดงความคิดเห็น กล้าแสดงออก นำเสนอผลงานของตนเองอย่างชื่นชมและภาคภูมิใจ จากการจัดกิจกรรมดังกล่าว ทำให้ผู้เรียนมีความสนุกสนาน มีความกระตือรือร้น สนใจในการเรียนมากขึ้น ด้วยจากการจัดบรรยากาศในชั้นเรียนที่ดี บทบาทของครูที่ช่วยให้คำแนะนำ สนับสนุนในทุกด้าน ส่งผลให้เกิดพัฒนาการของผู้เรียนที่ดีขึ้นในทุกด้าน ซึ่งสอดคล้อง กับการศึกษาของ วิตฮอลล์ และลูอิส (1963 อ้างถึงใน มนไท ฐปกระโทก, 2552) พบว่า วิธีการเรียนการสอนที่ดีนั้นควรเป็นวิธี ที่ทำให้ผู้เรียนมีโอกาสแสดงความคิดเห็น ทั้งในด้านการคิดเพื่อการวางแผน การลงมือปฏิบัติ และการประเมินผลการเรียน การสอนได้ด้วยตนเอง และเป็นวิธีการสอนวิธีหนึ่งที่จะช่วยส่งเสริมพัฒนาการของผู้เรียนในทุก ๆ ด้าน และยังเปิดโอกาสให้ผู้เรียนได้ฝึกคิดแบบมีขั้นตอน ฝึกการวางแผน การแก้ไขปัญหา และส่งเสริมให้ผู้เรียนเรียนรู้สิ่งต่าง ๆ ได้ด้วยตนเอง รวมถึงการส่งเสริมความเข้าใจอันดีระหว่างบุคคล ตลอดจนส่งเสริมบรรยากาศการเรียนรู้ ที่สอดคล้องกับความต้องการของผู้เรียน ดังนั้น จึงสรุปได้ว่า การจัดกิจกรรมการเรียนรู้โดยใช้รูปแบบโครงงาน เป็นวิธีการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ ที่ควรส่งเสริมให้มีการนำไปใช้ในกลุ่มสาระการเรียนรู้ศิลปะ และส่งเสริมให้เกิดกับผู้เรียนในทุกระดับการศึกษา เพื่อพัฒนาตามแนวทางการปฏิรูประบบการจัดการเรียนการสอนให้ดียิ่งขึ้นต่อไป

สรุปผลการวิจัย

จากการดำเนินการวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยสามารถสรุปผลการวิจัย ได้ดังนี้

1. นักเรียนจำนวนร้อยละ 86.36 มีคะแนนผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนเฉลี่ยคิดเป็นร้อยละ 83.22 ซึ่งผ่านเกณฑ์ที่กำหนดไว้

2. นักเรียนจำนวนร้อยละ 84.09 มีคะแนนทักษะการปฏิบัติงานทัศนศิลป์คิดเป็นร้อยละ 83 ซึ่งผ่านเกณฑ์ที่กำหนดไว้

3. นักเรียนมีทักษะการทำโครงงานทั้ง 6 ขั้นตอนอยู่ในระดับมาก

4. นักเรียนมีความพึงพอใจต่อวิชาศิลปะ สาระทัศนศิลป์ เรื่องวรรณกรรมสั้น โดยใช้รูปแบบโครงงานอยู่ในระดับพึงพอใจมากทุกด้าน

ข้อเสนอแนะ

1. ข้อเสนอแนะในการนำผลการวิจัยไปใช้

1) ในการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ ควรแบ่งระยะเวลาในแต่ละกิจกรรมทั้งการทำใบงาน การสร้างสรรค์ผลงาน และขั้นตอนการทำโครงงานให้เหมาะสม เพื่อให้นักเรียนได้เรียนรู้อย่างต่อเนื่อง และปฏิบัติงานได้อย่างเต็มที่ และเสร็จตามเวลาที่กำหนด

2) จากการจัดกิจกรรมการเรียนรู้โดยใช้รูปแบบการสอนแบบโครงงาน พบว่าการจัดการเรียนรู้โดยใช้รูปแบบการสอนนี้ ไม่เหมาะกับการแบ่งกลุ่มนักเรียนที่มีจำนวนมากเกินไป เนื่องจากส่งผลให้เกิดปัญหาในการดำเนินกิจกรรม และการดูแลควบคุมพฤติกรรม ควรให้มีจำนวนนักเรียนที่เหมาะสมกับกิจกรรมการเรียนการสอน

2. ข้อเสนอแนะในการวิจัยครั้งต่อไป

1) ควรสนับสนุนให้นำการจัดกิจกรรมการเรียนรู้รูปแบบโครงงานไปใช้ในโรงเรียนที่มีแหล่งเรียนรู้ในชุมชนอื่น ๆ เพื่อให้เกิดความเหมาะสมกับการนำไปใช้ในชีวิตประจำวันมากที่สุด เพื่อให้นักเรียนได้เกิดกระบวนการเรียนรู้ สามารถค้นคว้าได้ตามความสนใจและความถนัด ซึ่งจะส่งผลถึงคุณภาพของผลการเรียนรู้ของผู้เรียน

2) สนับสนุนให้มีการนำรูปแบบโครงงานไปใช้ในการจัดกิจกรรมการเรียนรู้หน่วยบูรณาการ เพื่อให้เกิดความร่วมมือจากครูผู้สอน ได้แลกเปลี่ยนประสบการณ์นำไปสู่การพัฒนาการสอนและพัฒนาผู้เรียนให้ดียิ่งขึ้น

เอกสารอ้างอิง

- กระทรวงศึกษาธิการ. (2551). **หลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐานพุทธศักราช 2551**. กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์ชุมนุมสหกรณ์การเกษตรแห่งประเทศไทย.
- จूरรัตน์ วรรณพงษ์. (2544). **ผลการจัดกิจกรรมการเรียนรู้การสอนแบบโครงงานวิทยาศาสตร์ที่มีต่อผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนกลุ่มสร้างเสริมประสบการณ์ชีวิตของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4**. วิทยานิพนธ์ปริญญาศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการประถมศึกษา บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยขอนแก่น.
- ชาติรี เกิดธรรม. (2547). **เทคนิคการสอนแบบโครงงาน**. กรุงเทพฯ: สุวีริยาสาส์น.
- เตือนใจ ไชโย. (2543). **ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาวิทยาศาสตร์และความสามารถในการทำงานของนักเรียนที่ได้รับการสอนโดยเสริมการใช้แบบฝึกคิดหวัข้อและวางแผนการทำโครงงานวิทยาศาสตร์ 4**. วิทยานิพนธ์ปริญญาศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาหลักสูตรและการสอน บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยเชียงใหม่.
- ทิพวรรณ ชุ่มเชื้อ. (2548). **การพัฒนาผลการเรียนรู้เรื่องธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมที่สอนโดยวิธีสอนแบบโครงงานของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5**. วิทยานิพนธ์ปริญญาศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาหลักสูตรและการนิเทศ บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศิลปากร.
- ปฏิวัติ แก้วรัตนะ. (2546). **ผลการเรียนรู้ในกลุ่มสาระการเรียนรู้สุขศึกษาและพลศึกษาของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 โดยใช้รูปแบบการสอนแบบโครงงาน**. วิทยานิพนธ์ปริญญาศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาพลศึกษา บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยขอนแก่น.
- ปิยะพร วิชาชัย. (2550). **ผลการพัฒนากิจกรรมการเรียนรู้กลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม โดยโครงงานเรื่องฮีตสิบสอง คองสิบสี่ ชั้นประถมศึกษาปีที่ 6**. การศึกษาค้นคว้าอิสระปริญญาศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาหลักสูตรและการสอน มหาวิทยาลัยมหาสารคาม.
- เพียงพร จินตามาศย์. (2551). **ผลการจัดกิจกรรมการเรียนรู้แบบโครงงานเรื่องการปั้นรูป รายวิชาประดิษฐานชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 กลุ่มสาระการเรียนรู้ศิลปะ**. การศึกษาค้นคว้าอิสระปริญญาศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาหลักสูตรและการสอน มหาวิทยาลัยมหาสารคาม.
- ไพฑูรย์ ชัยประโคน. (2542). **การพัฒนาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนและทักษะกระบวนการทางวิทยาศาสตร์ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 โดยใช้กิจกรรมโครงงานวิทยาศาสตร์**. วิทยานิพนธ์ปริญญาศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการประถมศึกษา บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยขอนแก่น.
- ไพโรจน์ สโมสร. (2532). **จิตรกรรมฝาผนังอีสาน**. กรุงเทพฯ: อัมรินทร์ พรินต์ติ้ง.
- มนโท ฐประโทก. (2552). **ผลการจัดกิจกรรมการเรียนรู้กลุ่มสาระการงานอาชีพเรื่องการเลี้ยงปลาตู้ชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 โดยใช้รูปแบบการสอนแบบโครงงาน**. วิทยานิพนธ์ปริญญาศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาหลักสูตรและการสอน บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยขอนแก่น.
- สวลีดี แก้วหล่อน. (2546). **ผลการเรียนรู้ในกลุ่มสาระการเรียนรู้สุขศึกษาของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 โดยใช้รูปแบบการสอนแบบโครงงาน**. วิทยานิพนธ์ปริญญาศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาพลศึกษา บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยขอนแก่น.

การเตรียมบทความให้อยู่ในรูปของบทความวิจัย (Research Article)

มีองค์ประกอบ ดังนี้

1. ส่วนปก (Cover) ประกอบด้วย

- 1.1 ชื่อบทความ (Title) ภาษาไทยและภาษาอังกฤษ
- 1.2 ชื่อผู้เขียน (Authors) และชื่ออาจารย์ที่ปรึกษา (ระบุเฉพาะชื่อและนามสกุลโดยไม่ต้องมีคำนำหน้าชื่อ ตำแหน่งทางวิชาการ ยกเว้นคุณวุฒิ (ดร.) ถ้าต้องการระบุ) ทั้งภาษาไทยและภาษาอังกฤษ
- 1.3 บทคัดย่อ (Abstract) ทั้งภาษาไทยและภาษาอังกฤษ ความยาวไม่ควรเกินอย่างละ 10 บรรทัด (บทคัดย่อที่เขียนควรเป็นแบบ Informative Abstract ตามแบบที่เขียนในวิทยานิพนธ์หรือรายงานการวิจัยฉบับสมบูรณ์)
- 1.4 คำสำคัญ (Keywords) กำหนดคำสำคัญที่เหมาะสมในภาษาไทยและภาษาอังกฤษอย่างละไม่เกิน 3 คำ
- 1.5 รายละเอียดเกี่ยวกับผู้เขียน (Author Affiliation) ระบุรายละเอียดเกี่ยวกับผู้เขียนแต่ละคนไว้ในเชิงอรรถ (Footnote) สำหรับนักศึกษาให้ระบุชื่อหลักสูตรและสาขาที่กำลังศึกษา/สำหรับการศึกษา ส่วนอาจารย์ที่ปรึกษา(ที่ร่วมเขียน) ให้ระบุตำแหน่งทางวิชาการ และสถานที่ทำงาน

2. ส่วนเนื้อหา (Body of The Context) ประกอบด้วย

1. บทนำ (Introduction) โดยครอบคลุมความเป็นมาและความสำคัญของปัญหาการวิจัย/คำถามการวิจัย วัตถุประสงค์การวิจัย และนิยามศัพท์เฉพาะ (ถ้ามี)
2. วิธีดำเนินการวิจัย หรืออุปกรณ์และวิธีวิจัย หรือระเบียบวิธีวิจัย (Research Methodology) อธิบายวิธีการดำเนินการวิจัย ซึ่งอาจประกอบด้วยหัวข้อย่อย ๆ เช่น ประชากรและกลุ่มตัวอย่างหรือกลุ่มเป้าหมายที่ใช้ในการวิจัย รูปแบบการทดลอง ตัวแปรที่ศึกษา เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย การเก็บรวบรวมข้อมูล การวิเคราะห์ข้อมูล ซึ่งสอดคล้องตามการวิจัยแต่ละเรื่อง
3. สรุปและอภิปรายผลการวิจัย (Results and Discussion)
4. ข้อเสนอแนะ (Recommendation) เสนอแนะแนวทางสำหรับการศึกษาวิจัยในอนาคต และการนำผลการวิจัยไปใช้
5. เอกสารอ้างอิง (References) ให้ใช้ตามแบบที่กำหนดสำหรับ วารสารศึกษาศาสตร์ ฉบับวิจัยบัณฑิต คือ
 - 1) การอ้างอิงในเนื้อเรื่อง ให้วงเล็บชื่อผู้แต่ง (สำหรับคนไทย) หรือชื่อสกุล (สำหรับชาวต่างประเทศ) หรือชื่อนิติบุคคลที่เป็นผู้จัดทำเอกสาร และปีพิมพ์ของเอกสารที่อ้างถึงนำหน้าหรือต่อท้ายข้อความที่อ้างดังตัวอย่าง

มัทนา และอุษา (2535) กล่าวว่า.....หรือ.....(มัทนา และอุษา, 2535)

Miller (1993) กล่าวว่า.....หรือ..... (Miller, 1993)